

به نام خدا

مقاله پرسش مهر

در سال گذشته چه مهارتهایی در مدرسه آموخته اید و
برای امسال در این زمینه چه انتظاراتی دارید؟

موضوع

راهکارهای استفاده از فنون
ومهارت های مطالعه در آموزش
و پرورش

.....

..... آموزگار

..... شهرستان

چکیده

کتاب خوانی و مطالعه یکی از ارکان اصلی زندگی و بقای انسان‌ها است. انسان به وسیله مطالعه و تفکر در پدیده‌ها و دنیای پیرامون خود می‌آموزد که چگونه در برابر ناملايمات و مشکلات به حیات خود ادامه دهد و چگونه زندگی و حیات را برای خود و دیگر انسان‌ها راحت‌تر، موثرتر و مرفه‌تر کند.

بررسی آماری محتوای کلام الله مجید نشان می‌دهد که واژه کتاب به اشکال مختلف ۲۵۵ بار، واژه علم ۵۸۲ بار، واژه قلم ۲ بار، و واژه اقرأ ۳ بار در قرآن تکرار شده است. در نتیجه مطالعه و کتابخوانی و تحصیل علم و دانش از مسائل بسیار مهم در دین مبین اسلام، قرآن کریم و احادیث است (مرادمند. ۱۳۸۹). فصل نامه ی کتاب شماره ی ۸۱. ص ۱۴۲ به نقل از وبسایت پارس قرآن)

رشد سالانه آزاد شدن اطلاعات در دنیا و همچنین سرعت رو به رشدی که جریان اطلاع رسانی و کسب اطلاعات به خود گرفته‌است، این نیاز را شامل می‌شود که تمامی کسانی که می‌خواهند خود را با این روند رو به پیشرفت، همسو کنند، باید خود را در جریان این دریای عظیم و پهناور جستجو کنند و این امر با ایجاد رغبت و عادت کردن به مطالعه و کتابخوانی میسر خواهد شد.

سؤال اساسی، در این پژوهش این است که: چرا اکثر دانش آموزان ما کلمه خوان و کند خوان هستند؟

در این پژوهش که بر اساس مشاهدات پژوهشگر در طول چندین سال تدریس و شیوه های مطالعه و کتاب خوانی و توزیع پرسشنامه بین ۸۰ نفر از دانش آموزان از چهار دبیرستان و توصیف مقایسه ای پاسخ های آنان پرداخته شده است؛ هدف آن بوده است که در حد امکان دلایل کلمه خوانی و کند خوانی بسیاری از دانش آموزان بررسی گردد.

نتایج پژوهش نشان می‌دهد، که در هیچ کدام از دوره های تحصیلی در آموزش و پرورش، برای همه ی فراگیران کتابی در باره ی شیوه های مطالعه تدریس نمی‌شود و آموزش خاصی به آن‌ها داده نمی‌شود؛ به همین علت اکثر آنان با راهبرد های مطالعه آشنایی ندارند و بی بهره از فنونی همچون: تند خوانی، عبارت خوانی، دقیق خوانی و... کلمه خوان و در نتیجه کند خوان هستند.

پیشنهاد های مشخص این پژوهش، آشنا ساختن همه ی معلمان در آموزش و پرورش با راهبرد ها و مهارت های مطالعه، به منظور هدایت دانش آموزان است.

کلمات کلیدی: کتاب خوانی، راهبرد، فنون، تند خوانی، فراگیر، عبارت خوانی

فهرست مطالب

- مقدمه ۱
- هدف تحقیق ۳
- شیوه های خواندن ۴
- عبارت خوانی (گروه خوانی) در آموزش ابتدایی ۵
- فرضیه ی تحقیق ۶
- شیوه ی تحقیق ۶
- تحلیل پرسش های تحقیق به زبان آمار و ارقام ۷
- نتیجه گیری ۱۲
- پیشنهاد ها ۱۲
- منابع ۱۳

مقدمه

کتاب خوانی و مطالعه یکی از ارکان اصلی زندگی و بقای انسان‌هاست. انسان به وسیله مطالعه و تفکر در پدیده‌ها و دنیای پیرامون خود می‌آموزد که چگونه در برابر ناملايمات و مشکلات به حیات خود ادامه دهد و چگونه زندگی و حیات را برای خود و دیگر انسانها راحت‌تر، موثرتر و مرفه‌تر کند. حضرت امام صادق (ع) می‌فرماید: خداوند بر همه نیکان و بدان با دادن توانایی خواندن و نوشتن و حساب کردن منت گذاشته است؛ اگر این توانایی نبود آنها همه چیز را به هم در می‌آمیختند.

تعریف کتاب «کتاب رسانه‌ی گروهی است که در آن مطالبی ضبط شده و قابل استفاده باشد باز یابی مطالب آن از نظر زمان و مکان محدود نباشد.» (ابرامی ۱۳۷۹، ص ۲۷)

تعریف مطالعه «مطالعه هم خانواده‌ی طلوع و به معنی برآمدن و نمایان شدن و آغاز خواندن است» و عبارت است از به کارگیری مجموعه‌ی حواس خواننده در عبور دادن مطالب از برابر دیدگان، طوری که سبب درک و موجب یادگیری در ذهن شود» (صافی، ۱۳۹۱، ص ۱۳)

بررسی آماری محتوای کلام الله مجید نشان می‌دهد که واژه کتاب به اشکال مختلف ۲۵۵ بار، واژه علم ۵۸۲ بار، واژه قلم ۲ بار، و واژه اقرأ ۳ بار در قرآن تکرار شده است. در نتیجه مطالعه و کتابخوانی و تحصیل علم و دانش از مسائل بسیار مهم در دین مبین اسلام، قرآن کریم و احادیث است (مرادمند، ۱۳۸۹، فصل نامه‌ی کتاب شماره‌ی ۸۱، ص ۱۴۲ به نقل از وبسایت پارس قرآن)

در سطح جهانی نیز سازمان آموزش علمی و فرهنگی ملل متحد (یونسکو) در بسیاری از کنفرانس‌های خود اساس توسعه اقتصادی را گسترش کتاب و برنامه ریزی درازمدت آموزش دانسته است؛ شورای اجتماعی و اقتصادی سازمان ملل نیز کتاب را یکی از وسایل لازم عمران و پیشرفت ملت‌ها دانسته است (ابرامی، ۱۳۵۷)

در اوایل قرن ۲۰ مسئله مطالعه، علاقه مندی و عادت آن بیشتر جنبه تفنن و سرگرمی داشت و تنها اهل ادب و تحقیق خود را محتاج به مطالعه مرتب و مداوم می‌شمردند. تحول اقتصادی عظیمی که در امر پیشرفت علم و صنعت در کشورهای متمدن جهان ایجاد گردید، با تعمیم تعلیمات عمومی که نتیجه نیازمندی‌های شدید به کارگران و افراد متخصص برای گرداندن چرخ عظیم صنعت بود، این مسئله (مطالعه) را از حالت انفرادی خارج و به مسئله عمومی و پایه‌ای از تحصیل و تربیت مبدل کرد (امیرهادی، ۱۳۸۳)

رشد سالانه آزاد شدن اطلاعات در دنیا و همچنین سرعت رو به رشدی که جریان اطلاع رسانی و کسب اطلاعات به خود گرفته است، این نیاز را شامل می شود که تمامی کسانی که می خواهند خود را با این روند رو به پیشرفت، همسو کنند، باید خود را در جریان این دریای عظیم و پهناور جستجو کنند و این امر با ایجاد رغبت و عادت کردن به مطالعه و کتابخوانی میسر خواهد شد.

نقطه آغازین این حرکت عظیم فرهنگی، آشنایی والدین، مربیان و دست اندرکاران مسائل تعلیم و تربیت با نقش کتاب و مطالعه در زندگی فردی و اجتماعی بوده. و همچنین آگاهی دادن آنان از روش های مختلف ایجاد روحیه عادت به مطالعه، روش مطالعه صحیح و یادگیری بهتر در کودکان و نوجوانان است.

با این همه، چرا کم کتاب می خوانیم، مگر اولین دستور خدا به آخرین پیامبرش بخوان، نیست؟ مگر بزرگترین معجزه ی پیامبر ما مسلمانان کتاب نیست؟ مگر کتاب خواندن باعث بهتر شدن زندگی نمی شود؟ مگر کسانی که می دانند و نمی دانند برابرند؟ مگر یکی از معیار های توسعه و پیشرفت میزان کمی و کیفی مطالعه نیست پس چرا کتاب نمی خوانیم؟

امروزه خوشبختانه، تولید نوشتار اگرچه با سرعت خوراک و پوشاک در دنیا برابری نمی کند اما کم هم نیست و اگر چه تولید کتاب و مواد خواندنی در کشور ما ممکن است در مقایسه با برخی کشورهای دیگر با تعداد جمعیت متناسب نباشد، اما به نظر می رسد مشکل اساسی ما، کمبود تولید کتاب نیست و در این باره **یک سؤال اساسی مطرح است چه مقدار از همین کتاب های تولید و منتشر شده مطالعه می شود؟**

«اطلاعات ثبت شده در بانک اطلاعات خانه کتاب، نشان می دهد که تعداد کل کتاب های منتشر شده در سال های پس از انقلاب اسلامی تا پایان سال ۱۳۹۳، تعداد ۹۶۱۰۵۶ عنوان بوده که از ۱۸۳۳ عنوان در سال ۱۳۵۸ به ۷۲۸۷۱ عنوان در سال ۱۳۹۳ رسیده است. بیشترین تعداد کتاب های چاپ شده مربوط به سال ۱۳۹۳ با ۷۲۸۷۱ عنوان (۷/۵۸) و کمترین تعداد مربوط به سال ۱۳۶۰ با ۱۴۵۸ عنوان (۰/۱۵) و کمترین تعداد مربوط به موضوع کلیات با ۲۵۵۶۵ عنوان (۲/۶۶) است.» (سایت اینبا www.ibna.ir/)

در حال حاضر همه ی افراد و نهاد های اجتماعی مؤثر در جامعه از معلمان و عالمان دینی در مدرسه، حوزه، دانشگاه و مساجد و محافل و رسانه های دیداری و شنیداری همه، به درستی بر امر مطالعه و کتاب خوانی تأکید می کنند، پس چرا کمتر به آن پرداخته می شود؟

در جستجویی که در فضای مجازی انجام شد انجام شد تنها یک تحقیق در سال تحصیلی ۸۸-۸۷ در دانشگاه دندانپزشکی مشهد انجام شده که به نظر می رسد با وجود تلاشهای فراوان و در خور تقدیر، در پرسشها و تحلیل آن ها به علت های اساسی ضعف دانشجویان در مطالعه، که همان آشنا نبودن به راهبرد های مطالعه است به صورت مستقیم و آشکار، پرداخته نشده است.

هدف تحقیق

درست است که کتاب و کتابخانه، به اندازی کافی، نداریم قیمت کتاب هم ممکن است یکی از دلایل مطالعه ی کمتر باشد و پاره ای دیگر از دلایل اما، تجربه نشان می دهد که این ها دلایل اصلی نیست؛ چرا که اگر انگیزه ی لازم و توانایی انجام کاری ایجاد شود افراد خود به دنبال به دست آوردن وسیله لازم خواهند بود.

مگر قیمت وسایلی مانند گوشی های تلفن همراه، انواع رایانه و... ارزان است؟ چون انگیزه ی لازم وجود دارد و آموزش لازم نیز داده می شود افراد و خانواده ها نسبت به تهیه ی آن اقدام می کنند.

هر گاه بخواهیم به کودکان و نوجوانان، در دیگر فعالیت ها مانند آشپزی، خوشنویسی، ورزش، رانندگی و... مهارت پیدا کنند؛ شک نداریم که آن ها را باید به کلاس های ویژه بفرستیم تا آن مهارت ها را فرا گیرند اما نمی دانیم که مطالعه و کتاب خوانی نیز مهارت می خواهد، و معمولاً فرا گیری بسیاری از مهارت ها با مهارت های مطالعه، ارتباط دارد.

همه به دانش آموزان می گوئیم "درس بخوانید" اما چگونه خواندن را به آنان نمی گوئیم.

متأسفانه در مراکز آموزشی بیشتر، به تدریس دروس پرداخته می شود و شیوه های مطالعه مورد توجه قرار نمی گیرد، اگر هم معلم در این باره چیزی بگوید، بر اساس تجربیات خود او خواهد بود و نمی تواند یک طرح جامع باشد.

سؤال اساسی در این پژوهش این است که چرا اکثر دانش آموزان ما کلمه خوان و کند خوان هستند؟

امروزه در دنیا علاوه بر توصیه های کلی در مورد مطالعه، روش های نسبتاً دقیق علمی و فنی وجود دارد که فرا گیری آن ها می تواند در بهبود مقدار و اثر بخشی مطالعه، بسیار مؤثر باشد.

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.